Yne 5 mongo.

Bykil oronuudiin proletaarinar negedegtii!

BURIAAD-MONGOLIIN YNEN

1936 onii № 292 (2025) DEKAABRI 22

ULAAN-YDE KOTO ● 13-daki ƵILEE OARNA

BYKKOLBOONII KOMUNIIS (bolşovig) PAARTIIN BURIAAD-MONGOLIIN MOZIIN KOMITEED, BMASSR-iin TOBIIN GYICEDKEKE KOMITEED ba BURPROFSOVEEDIIN ӨDӨR BYRIIN OORGON.

REDAAKCIIN TELEFOONUUD:
Kariucalgata redaaktoriin . . . . . 3—44
Kariucalgata sekretaariin . . . . . 3—88
Kedee aaliin kelteriin . . . .

STAALINII KONSTITUUCA BA BOLŞEVIIG KEBLELIIN ZORILGONUUD

Staalinii Konstituuca kycendee orood jabana. Soveed araduudiin bykii baidalani kөdөlmөriçөn tariaaçanii socialiis gyrenii Yndesen Kuuliin zaaza өgөsөn zamaar jababa. Aguujike soveed araduudiin, gyrenii oorganuudiin ba oloniitiin organizaacanuudiin bucalama jabuulgani şine Konstituuciigi bejelyylkiin zoriigotoi bolbo. Graazdanuudiin çin zarigiigi kөөrgөkө gesen oloniitiin organizaacanuud soo bolşeviig keblel tuskai suuri ezelesen baina. Bolşeviig keblel kadaa oloniitiin propagandiist, agitaator ba organizaator jabaka gesen kyndete yyrgetei.

Bolşeviig keblel bolbol paartiin ton kycetei zebsegeni mөn. Kaanta zasagtai temecekede, grazdaan dainii yjede cagaantanaar temecekede, dain ceregees doroitoçoson azakuigaa sergeeke yjede, soveed ekonoomikojoo socialiis josoor rekonstruukcalkada, kojor taban ziliigi bejelyylekede, aradiin daisan trockiis-zinoovjevteiigi darakada bolşeviig keblel bol paarti zasag kojoriin zorilgonuudiigi şuud şudarguu dyyrgelcesen baina.

Eke oron niutagmanai socialiis kөgzөltiin nelieed deegyyrki şatada şilzeze orosonoo Staalinii Konstituucaar batalaad, badarangii zorigto soveed aradzon Leenin — Staalinii paartiin kөtөlbөriөөr komuniizmiin deede şata teeşe geşkeleze jabaa ene yjede gyrenii zurgaan, oloniitiin organizaaca byride deegyyr, şine erilte kegdeke uçatai boloo.

Staalinii Konstituuciin gyn socialiis udka çanariigi oloniitiin dunda nebteryyleke, oilguulaka propagaanda bykii oron niutag soomnai ekilee. Şine Konstituuciin gyn udka çanaraarani olon tөmөnii ojuun sedkiliigi çimegleze, tedenii poliitikan bolbosoroliin zergiigi ulam deeşelyyleke kөdөlmөri ekileed jabana. Konstituuca batalagdaa kadani Konstituuciigi nebteryyleke propagaandaç dyyree geze ton bolkogyi.

Paartiin, soveediin, komsomooliin, profsojuuziin, azakiin organizaacanuud, oorganuud, gazeeta zurnaalnuud, bygedeeree өdөr byriingөө jabuulgaar Konstituuciigi arad tөmөndө oilguulkiin zorilgo tabikani ton çukala.

Manai gazeetanuud Konstituuciigi propagaandalaka zyilnyydiigi biçenegyibdi. Ene bol caaşadaa kylisegdeke kereg bişe.

Manai Konstituuca şingi demokratiis Konstituuca delekei deere ygei. Manai oron niutagta socialiis demokraati kizaargyigeer delgereke byrin argatai. Tiime kadaa, gyrenii jabuulgiin ton şine stiili, gyrenii jabuulgaçanii ton şine tykelnyyd karaa baica bii bolzo baina. Staalinii Konstituuciin zyil byriiigi bejelyyleke çadabaritai gyrenii jabuulgiigi Staalinii stiilieer jabuulaka çadabaritai kynyydiigi bii bolgoko keregte gazeetanuud tyryy barin temeceke ujalgataibdi. Manai ekonoomikiin, kylityyriin, arad tөmөnii baidaliin bykii kereгyydiigi kөtөlөdөg soveediin gyrenii jabuulgiigi gazeetanuud gyn udkataigaar şinzelen tolilodog bolko josotoi; tiigebel, soveed kөdөlmөriiigi Staalinii Konstituuciin çanartai bolgozo zasaka keregte jike tusa bolno.

Sunguuliin şine sisteemeer soveeduudta daisan etegeed ende tende oroçobol, manai agitaacan kөdөlmөri muu jabasanii temdeg geeçe geze nөk. Staalinii keleseniigi martaza bolkogyi. Agitaacan kөdөlmөriөө, propagaandajaa suladuulaza, soveeduudta koroto etegeediigi oruulabal tere gazeeta bolşeviig agitaator nerejee geesen bolko geze medeke.

Gazeetiigi Staalin nөkөriin zaadag josoor tabika josotoi gekede, azalçadiigi gazeetada aktiivnaar kamaaruulaka, komuniizm teeşe jabakada saad bolko zyilnyydiigi, dutuu dundiigi, kuuçanii ylegdeliigi gamgyi kriitikelyylke socialiis baiguulaltada tusatai bykeniigi tunkagluulaka; socialiis bөlgөmiin azalçiigi ulam bolbosoruulka çanartai zyiliigi unşagçadta biçeze өkө ujalga baina.

ISPAANIDAKI GRAƵDAAN DAINII BAIDAL

Şarkatagçad bucaƶa ekilebe

Loondon, dekaabri 19. «Mançeestr gardianii» biçekeni, Germaaniiin oficeernuud ba solduudiigi, tedenii yimyyleeçediin talada jabaza dailaldaka duriigi asuulgyi Ispaani jabuuladag baina. Germaaniiin «sain duratanda», tedenii Ispaani oromcooroni өmөskyyledeg «Ispaaniiin legioonii» foormoto kubcasan Germaanida ojogdodog baina ka.

Ispaanida oçood şarkatasan Germaaniiin «sain duratanii» tyryyşiin bөlөgyyd tuskai samoliooduudaar Germaaniaa bucadag bolobo.

(TASS).

Kyyged ba ekener oloor gemtene

Loondon, dekaabri 19. Syyliin өdөrnyydte Madriidiin, kөdөlmөriçөdiin rajooniigi yimyyleeçediin boombodokodo nege eregtei kyn aluulasan, aluulagçadiin yldegçe 62 kyniini ekener ba kyyged baisan. Şarkatagçadiin olonkini kyyged ba ekenernyyd bolono. Negen magaziinda eelzeende zogsood baisan kynyyd deere boombo kajakadani tende ekener ilangajaa oloor aluulasan

(TASS).

Yre kyygedee ajuulgyi gazarta gargaba

Valeensi, dekaabri 18 Kerç jadaraltai baidalda orobol Ispaaniin olon niite arad zөn yre kyygedee ton jike oroldolgo keçeeleer kyreeleze baina Keden mingan kyyged tyryyşiin eelzeende Madriidaas, ajuulgyi yçaastogto gargagdaa. Kyygediin baika keden olon gernyyd baiguulagdaza, keden mingan kyygediigi bөlө bөlөөreni ilgabarilan oruulaba. Gegeereliin miniistr **Ernandesiin** yyskeleer faşiistnarta esergyy temecelçediin eneçen kyygedte naadankai өkiin kampaani jabuulagdaza baina. Negeç eneçen kyyged naadankaigyi yldeke josogyi gesen loozon tabigdaa. Enenii tulda mөngө cugluulga ekilebe.

(TASS).

Aradiin froontiin batalioonuud

Bilibaao, dekaabri 19. (TASS). Komuniis ba socialiis paartinuudiin, mөn Baskskiin avtonomito proviinciin socialiis ba komuniis zaluuçuudiin negedesen organizaaciin zasedaani bolozo, bykii paartinuudiin tus tustaa baisan zebsegte otriaaduudiigi negedkeze aradiin froontiin antifaşiis batalioonuudiigi baiguulaka geze şiidkebe.

Buudaza alakaar şiidkebe

Bilibaao, dekaabri 19. Ijvyliin 18-da faşiis yimyylee kekee sedesen 14 oficeernuudiigi Biskajskiin aradiin tribynaal buudaza alakaar şiidkebe. Gadana, 8 oficeer bykeli nasan soogoo, nөge oficeer 14 zildө termөdө suukaar şiidkegdesen baina.

(TASS).

SOJUUZ FOTO.

ZURAG DEERE: Madriidiin froontiin Alkaariin seektoriin zasagiin ceregyydiigi komaandalagça polkoovnig Kimenes Erke. (baruun garaas kojordoki).

Centraal Njys aagenstviin medeece

Şankai, *dekaabri 19.* Çzaan Syee-liaan gegçeer kinaltada abtasan aad, tabigdasan generaal Czian-Tin Veeni gegçe Siaaniaas Naankin kotodo ecegөlder ydeşelen tee jirebe geze Centraal Nijys geze aagenstvo medeecen e. Czian-Tin-Veeni, Ko-Inciin gegçede Çan-Kai-şiin ilgesen biçegiigi acarza өgөbө. „Çiaaniaas 50 kilomeetr zyyn koino baigaa Einaaniigi zasagiin agaariin kycenii dobtolon orosondo sanaam zobono. Agaariin boomdolgiigi zogsookiigi zakirtalnai jike sain baigaa. Sybbooto garag bolior (dekaabriin 19) Naankindaa dakin ecçeko bezeb geze bagcaanab. Tiime tula ceregiin jabuulga g.m. ekileke kereg ygei, agaariin reide geeçe erkebişe zogsoogdoko josotoi baina“—geze biçegteni baiba.

Çzaan-Siyee-liaanii kinaltada absan niuunuud bultadaa elyyr amidii geze Czian-Tin-Veeni gegçe medyylebe.

Tus aagenstviin medeecenii josoor ceregiin miniistr Ko-Inciin gegçe ceregiin jabuulgiigi zogsooko geze zakirba gene.

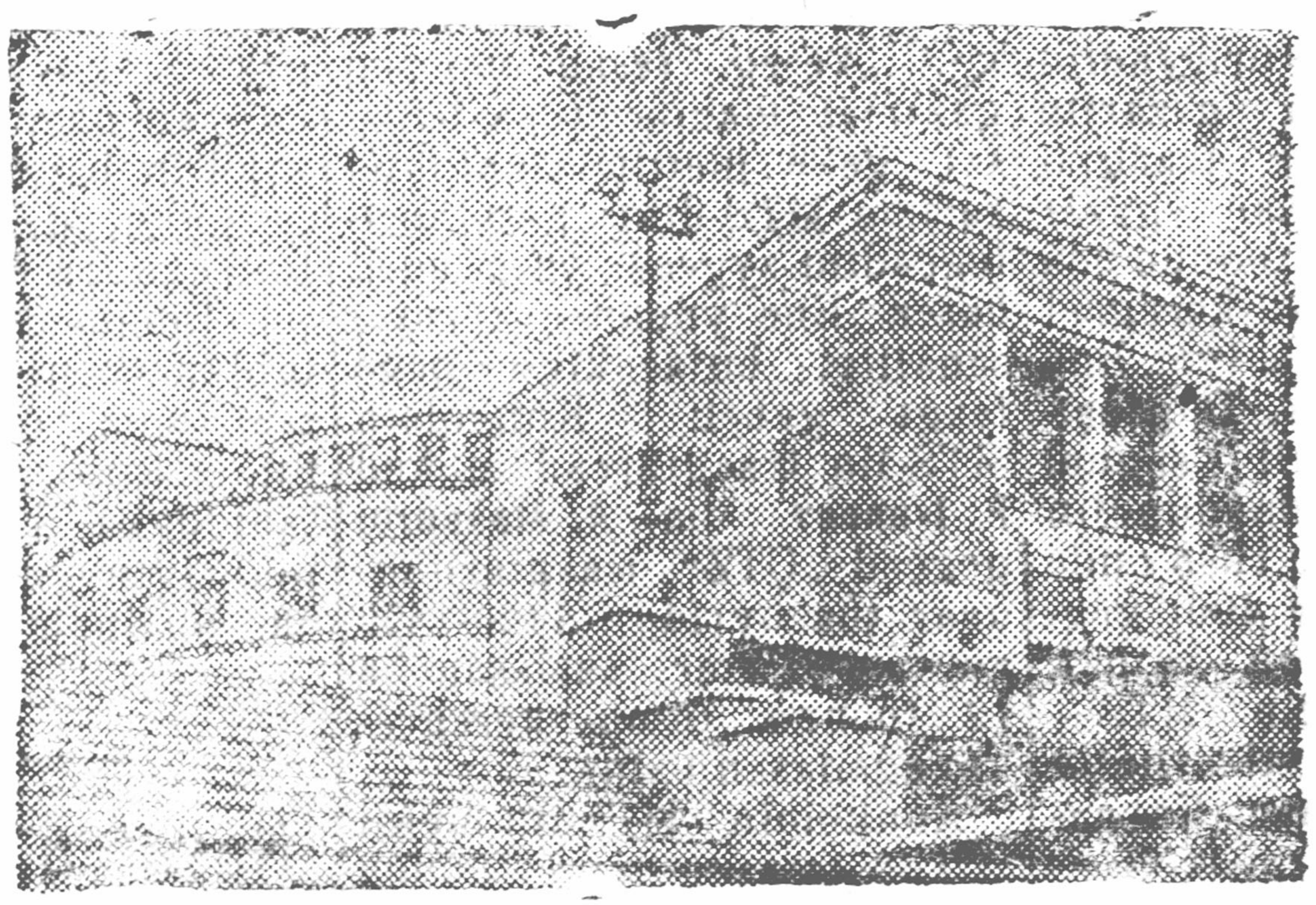

Maşiina teeknikiin kyciigi kuu keregleke

MTS-n urda baisan zorilgonuudiin negeni gekede ene ziliin urda baisan ba 1936 on soo acaragdasan maşiina teeknikenyydiigi ezelen şudalaka ba çanadani kyreter kedelmerilyyleke, eneegeeree ked-e azaliin yiledberiiin byteeciigi deeşelyyleke josotoi baisan. MTS-ta baisan 1100 traagtarnuud deere, 1936 on soo 200 cakarigta, 125 „ÇTZ" traagtarnuudiigi nemeze, kamta 26070 morinii kycetei 1425 traagtarnuudtai boloson, 121 açaanii avtomaşiina deere 85-gi ene zilde acaraza kamta 206 boloson ba 320 seijelke, 80 kombaajn, kamta 100 keseg „MK 1100" ba „BDO" molotiilka geke metiigi nemeze acarasan baina. Ede olon zyiliin kycetei ba tyryy teeknikenyydiigi, narin kimagataigaar ba bykii kyciigiini gargan edleke manai zorilgo men.

Ede kycete teeknikenyydiigi kerzergeer edlene bide gebel, zarima sainaar kedelmeril sen MTS-d traagtarnuudiingaa kedelre jeer bykekolboonii yzyyleltenyydte dyteleze jabana şuu. Zişeelekede emegtei nek. **P. Torgaaşina** (Kabaanii MTS-iin traagtariin brigaadiin brigadiir) zeelen gazariin kakalalgaar nege traagtaraar 1205 gegtaar gazar azallasan ba 11 toonno 368 kilograam toson keregcel kimagadasan baika jym. Ene yzyylelteeree nek. **Torgaaşina** bykekolboonii şagnal abaka kandidaaduudiin negeni boloo şuu. 1935 ondo nege traagtaraar 400 gegtaar gazar azallasan baibal, ene zilde: Aliaadiin MTS—576 gegtaar, Yysti—Ordiin MTS—560 gegtaar, Kabaanii MTS—500 gegtaar, Konkoloin MTS—660 gegtaar kyreter azallasan baina. Ene erkim yzyvleltiin kazuugaar zarima MTS-d traagtaraa buzagai muugaar k delmerilyylesen baina. Zişeelekede: Θçeetein MTS—251 gegtaar (Konkoloin MTS-ees 2 dakin baga); N-Briaanii MTS—290 gegtaar, Egetiin MTS—256 gegtaar geke mete. Ede MTS—d sainaar kedelmerileke arga çadabariaar teges baisan boloboç iime işigyyritei muugaar kedelmerilesenii şaltagaani ganca le tologoilozo jabasan kynyydeni bolşoviigoor kedelmerileegyi deerees bolono.

Manai respyyblike, 1937 on soo: 75 cakarigta, 175 „ÇTZ", 200 „STZ-3" (gysenits), 15 „yniversaal" kamta 465 traagtarnuudiigi şineer acarakaar bodomzolobo. Gadana, 175 avtomaşiina, 300 kombaajn ba bişe keden olon zyiliin maşiina teeknikenyydiigi acaraka bodomzotoi.

Ede olon kycete zebsegyydiin bykii kyciigi gargan edleke josotoigoos, çadabarita kaadarnuudiigi meneenees beledkeke keregtei bolobo. Men enenii urda yzegdeze baigaa, traagtariin kycenii kakadiigiç gargaza çadaagyi baika g.m. jabadaliigi ogtolon usadkaka keregtei şuu.

„ÇTZ" traagtariigi gologko, „keseg tasag boloson gazartai manda tusa bagatai" geke metiin sanalnuud zarima MTS-diin ketelberilegçediin zygees yzegdedeg baina. Ene ynendee korotoi sanaliigi butacokiko nege faagt gebel: Konkoloin MTS-iin traagtarçad neked **P. Ivanoov** ba **A. Makaarov** gegçed „ÇTZ" traagtarnuudaar tus byride 1429-1429 gegtaar gazar azalasan ba 12 toonno toson keregcel kimagadasan baina.

Konkoloin MTS-iin bykii „ÇTZ" traagtarnuud dunda toogoor tus byridee 1303 gegtaar gazar azallasan baika jym. Iimees „ÇTZ" traagtar muu, manda taarakagyi gedeg ogto buruu.

D. Dorziin.

Yniee jaaza zebeer saakab

Ynieediigi ton dereşeltei ba ene kedelmeride onç loson saalinçad saaka josotoi. Gadana, yniee saaka gazar bol ton çeleeken ba şuujaagyi baika josotoi.

Yniee saakiin urda iimenyyd bel dkel keke:-ynieenii syyliigi keledeni ujaka; ceber usaar keke ba delengiini ugaagaad, ceber arçuulaar arçaka; garaa myiledeze ugaaka keregtei. Iigesenii gee syylde cener kalaadaa emeseed ynieeniigee delengiigi aalikanaar ilbeze massazalaad saaza ekileke.

Zygeer, yniee saakadaa kemzeetei cag sooni, tyrgeer saaka keregtei. Udaan saakada delen soogoo syynii cuglarakani udaaraza enen deerees delengiini kooson boltoroo syygee garadaggyi jym. Tyryyn garasan (keken deere baisan) syyni muukai baidag tula tereniigi amiaaran saba soo saaka, ene syygee bucalgaza ideke keregtei. Saalinça bol ynieegee saakadaa tyryyn garasan (keken deereki) syygiini saikan syy juu ali bişe juu geze ynge ba eneree reni tukailaza medeke josotoi. Saikan syy bol azaglan karakada şara ulaabtar yngetei ba ajataikan enertei baika jym.

Yniee saalgiigi kurganii yzyyreer bişe, „niudargaraa" kekiini bykii kurgaaraa aikaza saaka keregtei. Kurganii yzyyreer saakada yniienii kekenii arisa ba makani tataldaad ebedeke deni ynieed baiza jadadag ba kekeniini arisan kakaraad şarka bolçodog baina. Bykii niudargaraa saakada tugaliin kekesen mete zeelekeni baikaas gadana, saalinçad ynieegee tyrgen saaka baina. Ganca le syy bagatai, bogonikon kek-tei ynieegi kurgaaraa saaza bolono.

C. Eildyyşkinii.

BMASSR-iin arkomsoveedto

BMR-iin Arkomsoveed nojaabriiin 26-nii zasedaaniaar olon kyygedtei ekenernyydiin medyylgenyydiigi yzeed, Zagarain rajoonnii olon beletei 11 ailnuudta 28 mingan tek. zil byri gyrenees tedkemze egeze baika gebe.

Men Tarbagatain rajoonii 11 bele ailnuudta zil byri 22 mingan tek. tedkemze eke bolobo.

Bookonii aimagiin 15 bele ailnuudta 30 mingan tek. ba Alariin aimagiin 4 ailnuudta 11 mingan tek. zil byri tedkemze eke gebe.

Alariin aimagiin Kytylig toskonii 12 kyygedtei, BOOKONOVA AN. JEM. gegçede, terenii 1933 onii main 3-da teresen Viigtor kebyyniini 5 nasa kyrter zil byriiin 5 mingan tek. tedkemze olgobo.

Arkomsoveediin nojaabriiin 9-nii zasedaani deere ene metiin medyylgenyyd yzegdeze, Aga, Ulaan-Onon, Bargazan, Kabaanii ba busa aimag rajoonuudiin 35 bele ailnuudta kamta 75 mingan tek. zil byri gyrenees tedkemze olgoko geze togtoobo.

***

Burgosstraakiin şugamaar mal emnelgiin keregyydte somologdoson mengiigi gargaşalza çaaaygei kadani, ene mengenii 15.000 tekerigiini, aduusa maliin dunda delgerengii ebeçediigi usadkaka keregte zoriuulka geze Arkomsoveed togtoobo.

Socialiis sojoliin şine baişan

Bookon. Buriaad-Jingyydiin belegiin „Azaliin tug" geze kolkooz ene zilde kojor dabkar nege sain socialiis sojol in baişan bariba. Enegeriin deede dabkarta bibliioteeka ba zaal baika bolono. Doodo dabkariini naada tabika ceenetei, nege jikeçeg zaal, men cuglaa keke zaaltai; Ene gerteni raadioo tabigdaka baina. Men 50 tekerigte eldeb gazeetanuud ba şinenomuudiigi zakiba.

Batiin.

Nasatanii surguuli sainar jabaza baina

Bookon. Buriaad-Jingyydiin beleg dotorki 6 kolkoozuudiin baga biçegtenüig surgakiin tula, ed bişe dunda surguul surgag çanar bejedee daaza ababa. Bisa ene beleg soo 40 garan kyn nom biçeg medekegyiçyyd bii, tereniigi jike nasatanii surguulida oruulaad surgaza baina.

Batiin.

Nasatanii surguuliiigi saizaruulaka

Jaruuna. Yldirgiin somonii Leeninii neremzete kolkooziin 37 kolkoozniguud yseg nom oroidoo medekegyi, 37 kolkoozniguudani baga medeke baina. Ene 7 kynii 37 kyniini suralcald kabaadasan Yldegçe kolkoozniguudani, jamarç suralcalda kabaaduulagdaagyi Edeniigi surgaka tukai kolkooziin tyryylegçe **Galsani** ba likvidaator **Zigmiitova** gegçed jamarç ked Imeri jabuulaagyi. Menee yjede kedelze baigaa, nasatanii surguuli tasaldaagyi jabanagyi.

Dugariin.

Ulaan-Yde—Moskvaa

Respyyblikiingee azalçadta kaluun bajariigi kyrgenemdi

Dekaabriiin 17-do byrede deeree staanca Taiga deere kyrçe j rebebdi. 18-da caaşaa zamdaa zorikobdi. Bultadaa elyyr, cengeleg ba kekiyynyyd. Ulaan-Ydees garsaar 2209 kilomeetr jabaad bainabdi. 35-38 graadusiin kyiten bolno. Taigada dekaabriiin 21-de jirekiingee oron do 5 konog urda, dekaabriiin 16-da jirebebdi. Komaandiingaa dunda poliitikiin kedelmeriigi ergeneer jabuulkaas gadana, basa olon ulsiin koorondoki soninuudiigi cag yrgelze duulnabdi. Soveeduudiin Bykekolboonii VIII dugaar Kuraliin materiaalnuudiigi unşababdi, s aalinii şine Konstituucatai tanilcanabdi. Taiga Staanciin azalçad bideniigi ton sainaar ugtaba. Teresen eke niutag Buriaadmongol Respyyblikiingee azalçadta komaandiin zygees kaluun amarçalga kyrgenebdi. Dekaabriiin 21 de Novosibiirsk kyrekebdi.

Butanaajev.

(Ulaan-Ydees Moskvaa kyreter canaar garasan bacagaduudiin komaandaas dekaabriiin 17-do abtasan telegraama).

Θbese beledkeliigi şamduulaka

Jaruuna. Egetiin somonii kolkoozuud ba emçiin azaltanaas 1936 onii torşo soo 1300 ceentner ebesen gyrende tuşaagdaka josotoi aad, 435 ceentner 80 kiilo tuşaagdaad baina.

Ilangajaa, emçiin azaltan ebese tuşaalgiigi koişo tataza baina gebel, 250 ceentner tuşaaka aad, miil 4,80 ceentner tuşaagaa. Men Jerbaanoviin neremzete kolkooz 900 ceentner tuşaaka aad, 350 ceentner tuşaagaa. Bişe kolkoozuudta ebese tuşaalga men le muu jabana.

1936 on dyyrekee baina, ebese tuşaalgiigi şamduulaka.

B. Dugariin.

Uraalsk—Ileeckiin temer zam

Kaan zasagiin yjede Riazaan—Uraaliin temer zamiin belgem, Uraalsk ba Ileeck gooroduudiin koorondo temer zam tekieereke geze dercen zil noeoldood, 1917 ondo dyyrgen ygei orkison juma.

1936 onii kabar Arkom neker Kaganooviçiin duradkalaar kazaagiin usagyi gubida zam tekieeregçed jireze, nege sezoon soo 253 kilomeetr temer zamiin şugam tabika gesen daalgabariigi dyyrgebe.

Bişçe dekaabriiin 20 de keden jike kyyrgenyydtei keden jike staancanuudtai, depootoi Uraalsk Ileeckiin temer zam egsplotaacada orobo.

5000 protivogaaz Ispaaniiin respyyblikede

Loondon, dekaabri 19. Rejtriin medeecekeni, ecegelder Aangliaas 5 mingan protivogaaz Ispaaniiin respyyblikiin zasagta ilgeegdebe. Ene protivogaazuud enerekii sedkeleer ilgeegdesen tula ceregiin materiaaliin oodo orokogyi, dotoriin keregte kamaaralcakagyi gesen kelceegi ebdekegyi baina.

(TASS).

Kariuucalgata redaagtoriigi tyr orologço. D. ARDIIIN.

Meneeder

Kinoo-teaatrta

Kinoo „Erdem"

Çapaajev

(Duugardag)

Kinoo „Progrees"

Partiiniij Bileed

(Duugardag

SONOSXOL

Byxexolboonoi Komuniis (bolşeviig) Paartiiin Buriaadmongol Moziin Komiteedei, BMASSR-ei Tybei Gyisedxexe Komiteedei, Profsojuuzal Buriaadmongoloi Soveedei OORGAN

BURIAADMONGOLOI YNEN

GEZEETA 1937 on soo yder byri GARXA

ŞAMDAZA ZAXIGTII

ZAXIXA YNENЬ: 12 hariin —15 tyxerig;
6 hariin— 7 tyxerig 50 myn.;
3 hariin— 3 tyxerig 75 myn.;
1 hariin— 1 tyxerig 90 myn.;

BYXELI ZILEER ZAXIGTII

Pooçtiin tahaguud, naidalgatan, bişeg zeegeeşen, „Sojuuzpeçaatiiin" aimaguudai tahaguud zaxilii abdag.

Noomer gargasan G. DANZANII. Verstaalagça C. BATIIN «B.-M Praavda» ba «YNENII» tipograafi. Ypolgiavlit 865.